

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 grudnia 2013 r., skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Prokuraturze Okręgowej w Łodzi, Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kwoty 133.320 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Powód uzasadnił, iż dochodzi kwoty 20.320 zł z tytułu wynagrodzenia za wykonanie dodatkowych, nie objętych zakresem łączącej strony umowy z dnia 18 czerwca 2010 r. o prace projektowe, prac projektowych oraz kwoty 113.000 zł z tytułu zwrotu kosztów przygotowania dodatkowej dokumentacji projektowo - kosztorysowej. Powód podniósł, iż w trakcie wykonywania prac projektowych, jak i po ich oddaniu, strona pozwana dodatkowo zgłaszała szereg uwag o charakterze założeń projektowych, które nie była, a winny być uwzględnione już w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia lub najpóźniej w umowie o prace projektowe. Spowodowało to zwiększenie kosztów przygotowania projektu przez powoda w stosunku do pierwotnie zakładanego, która to zmiana zakresu prac nie była spowodowana jego nieprawidłowym lub nieprofesjonalnym wykonaniem.

/pozew – k. 2 – 12/

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu strona pozwana podniosła m. in., iż powód, stosownie do treści art. 38 ustawy prawo zamówień publicznych mógł skorzystać z obowiązującego systemu zapytań i uzyskać od pozwanego wyjaśnienia co do wątpliwych kwestii realizacji umowy, czego jednak nie uczynił. Nadto nie wystąpił o przedstawienie programu funkcjonalno-użytkowego na etapie sporządzania oferty i nie zgłaszał jakichkolwiek zapytań. Dokonał oględzin obiektu bez udziału przedstawiciela pozwanego A. M. (1) - wskazanej w SIWZ. Pozwany wskazał, iż zgodnie z par. 3 umowy, której projekt załączony był do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, prace projektowe wykonane miały być na podstawie uzgodnionych z Zamawiającym rozwiązań technicznych i materiałowych oraz programu funkcjonalno-użytkowego i wymagań Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie rozwiązań architektonicznych, wykonania i wyposażenia obiektów prokuratur. Z powyższego wynika, iż powód powinien był się liczyć z koniecznością dostosowania projektu do wymogów wynikających z powołanych dokumentów. Zatem brak wniosku o ich doręczenie i brak zapoznania się z dokumentami świadczy o braku należytej staranności powoda przy przygotowywaniu oferty w ramach postępowania z zakresu zamówień publicznych. Okoliczność ta nie obciąża pozwanego, który w dniu 18 czerwca 2010 r. przekazał powodowi przedmiotową dokumentację.

Pozwany wskazał, iż powód samodzielnie kalkulował wynagrodzenie wskazane w ofercie. Brak uwzględnienia wszelkich okoliczności realizacji zamówienia, wiadomych gdyż wynikających z SIWZ i zawartego w nim projektu umowy, w ocenie pozwanego stanowi ryzyko gospodarcze powoda. Ponadto z powołanego zapisu umowy wynika konieczność przeprowadzenia przy projektowaniu uzgodnień z zamawiającym odnoszących się do kwestii technicznych i materiałowych. Chybione zatem są zarzuty powoda o konieczności wykonywania dodatkowych prac nie ujętych w umowie, skoro kwestie dokonania uzgodnień, czyli także przedstawienia argumentacji dla wyboru konkretnych rozwiązań wynikały wprost z umowy.

Pozwany odnosząc się do wszystkich wskazanych przez powoda jako dodatkowe czynności podniósł, iż nie były to zadania nieobjęte przedmiotem umowy i ustalonym w niej wynagrodzeniem, a Prokuratura żądając ich wykonania domagała się jedynie dopracowania tego, co nie zostało prawidłowo lub w sposób satysfakcjonujący wykonane (np. poprzez należyte uzasadnienie dokonanych wyborów rozwiązań lub materiałów). Dodatkowo pozwany wskazał, iż w umowie o prace projektowe ustalone zostało wynagrodzenie ryczałtowe (par. 4 umowy). W związku z czym nie ma podstaw do jego zmiany. Niezależnie od powyższych zarzutów i argumentów Prokuratura Okręgowa w Łodzi zakwestionowała wysokość roszczeń powoda wskazując, iż wartość poszczególnych prac wymienionych przez powoda została określona kwotowo, bez odniesienia się do takich parametrów cenotwórczych jak czas pracy,

stawka godzinowa. W ocenie pozwanego wartość roszczenia jest zatem okolicznością całkowicie nieudowodnioną. W zakresie roszczenia o koszty prac projektowych, niezależnie od zarzutu co do ustalenia przez strony ryczałtowego wynagrodzenia, pozwany zakwestionował sposób ustalenia kosztów projektowania. Odnośnie do prac polegających na analizie oświetlenia, analizie zastosowania agregatu prądowórczego, wyjaśnień dotyczących instalacji odgromowej oraz przygotowania mapy oraz projektu niezależnego zasilania mediami pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

/odpowiedź na pozew – k. 146 – 152/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 czerwca 2010 r. strony zawarły, w trybie ustawy prawo o zamówieniach publicznych, umowę nr (...) o prace projektowe. Na mocy powyższej umowy powód zobowiązał się do wykonania dokumentacji projektowej w postaci: projektu budowlanego i wykonawczego wraz z kosztorysami inwestorskimi, szczegółowym przedmiarem robót oraz zbiorczym zestawieniem kosztów dla zadania inwestycyjnego pn. „Adaptacja budynku w Ł. przy ul. (...) dla Prokuratury Rejonowej w Ł.”.

Zakres prac projektowych, do których przygotowania zobowiązany został wykonawca, określony szczegółowo w par. 3 ust. 1 umowy obejmował wykonanie:

- a/ mapy do celów projektowych;
- b/ inwentaryzacji architektoniczno – budowlanej budynku do celów projektowych wraz z wszystkimi niezbędnymi ekspertyzami pozwalającymi na określenie stanu technicznego obiektu;
- c/ koncepcji programowo – przestrzennej budynku obejmującej zagospodarowanie działki na podstawie uzgodnionych z zamawiającym rozwiązań technicznych, materiałowych oraz dostarczonego przez Zamawiającego programu funkcjonalno – użytkowego i wymagań Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie rozwiązań architektonicznych, wykonania i wyposażenia obiektów prokuratur;
- d/ opinii geologiczno – inżynierskiej;
- e/ projektu budowlanego i wykonawczego budynku;
- f/ projektu wystroju i aranżacji wnętrz wraz z usytuowaniem podstawowych urządzeń i trwałego wyposażenia meblowego oraz projektu mebli trwale związanych z obiektem;
- g/ projektu zagospodarowania terenu działki wraz z elementami małej architektury, ogrodzeniem oraz zielenią;
- h/ specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót;
- i/ kosztorysów inwestorskich;
- j/ szczegółowych przedmiarów robót;
- k/ zbiorczych zestawień kosztów;
- l/ wersji elektronicznej projektu i kosztorysów;
- m/ świadectwa energetycznego obiektu;
- n/ informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ze względu na specyfikację projektowanego obiektu.

Szczegółowy zakres prac, do wykonania których zobowiązał się powód został sprecyzowany w załączniku numer 1 do umowy oraz częściowo wynikał ze sformułowań zawartych w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.

/umowa nr (...) wraz z załącznikiem – k. 32 – 35 odw., Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia – k. 36 - 46/

Umowa przewidywała, iż w przypadku stwierdzenia, w czasie realizacji projektu, przez zamawiającego konieczności dokonania zmian w opracowaniu, zamawiający zwróci się do wykonawcy o dokonanie tych zmian, zakreślając w tym celu odpowiedni termin oraz proponowane wynagrodzenie. Po upływie tego terminu zamawiający będzie mógł dokonać zmian w opracowaniu we własnym zakresie/par. 3 ust. 6 umowy/.

Wykonawca zobowiązał się do udziału w komisji techniczno – ekonomicznej mającej na celu zaopiniowanie opracowanej dokumentacji projektowo – kosztorysowej i wartości kosztorysowej zadania oraz uzyskać na rzecz zamawiającego: warunki techniczne zasilania obiektu od gestorów sieci, niezbędne uzgodnienia, opinie i ekspertyzy oraz decyzję o pozwoleniu na budowę i zatwierdzeniu projektu budowlanego/par. 3 ust. 7/.

Paragraf 4 umowy przewidywał wynagrodzenie za wykonanie przedmiotu umowy jako wynagrodzenie ryczałtowe. Wyniosło ono 111.630 zł brutto, w tym za sporządzenie dokumentacji projektowo – kosztorysowej 100.040 złotych. Przewidziano, że podstawą płatności będzie faktura wystawiona przez wykonawcę i zaakceptowana przez zamawiającego wraz z odpowiednim protokołem odbioru /par. 4 ust. 5/ .

W par. 7 ust. 3 umowy strony postanowiły, iż wykonawca zobowiązany jest nieodpłatnie na żądanie zamawiającego usunąć w terminie 14 dni od daty powiadomienia występujące wady fizyczne, jak też wady polegające na niekompletności dokumentacji projektowo – kosztorysowej, które uniemożliwiają wykonanie przedmiotu zamówienia zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zgodnie z par. 12 umowy, dozwolone zmiany umowy mogły nastąpić wyłącznie w formie pisemnej pod rygorem nieważności i musiały być zaakceptowane przez obie strony.

/umowa – k. 32 – 35/

Zawarcie umowy zostało poprzedzone przetargiem, w którym został wybrany powód jako wykonawca umowy. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia dotycząca tego przetargu zawierała zapis, że wykonawca ma wykonać w ramach zamówienia m.in. koncepcję programowo-przestrzenną budynku obejmującą zagospodarowanie działki na podstawie dostarczonego przez zamawiającego programu funkcjonalno-użytkowego i wymagań Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie rozwiązań architektonicznych, wykonania i wyposażenia obiektów prokuratur. Program funkcjonalno-użytkowy nie był załączony do SIWZ. /SIWZ – k. 36 – 46, niesporne/

Program funkcjonalno – użytkowy, Założenia do projektowania budynków dla sądów powszechnych i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury oraz Wytyczne dotyczące standardów projektowania, budowy i wdrażania sieci LAN w jednostkach resortu zostały przekazane powodowi po rozstrzygnięciu przetargu, w dniu podpisania umowy. Wcześniej powód nie zwracał się do pozwanego o udostępnienie ww dokumentacji.

/protokół przekazania k. 156, program funkcjonalno - użytkowy z dnia 16.11.2009r. – k. 51- 53, założenia do projektowania budynków dla sądów powszechnych i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury – k. 157 – 159 odw., 278 - 284 /.

Przed podpisaniem umowy powód nie występował do pozwanego o szczegółowe założenia, nie zgłaszał pytań do zamawiającego przed sporządzeniem oferty. Strona powodowa nie widziała potrzeby występowania z dodatkowymi zapytaniami, ofertę przetargową przygotowała w oparciu o specyfikację.

/zeznania świadka M. B. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 01:15:13, zeznania świadka P. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 01:18:57, zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 01:59:55/.

Zasadą jest w przypadku tego typu zamówień, że główne wytyczne podaje zleceniodawca, w tym przypadku pozwany. To są założenia ogólne. Uszczegółowienie wszelkich rozwiązań technicznych następuje na etapie

projektu technicznego. Program funkcjonalno-użytkowy, wytyczne Ministerstwa w sprawie projektowania budynków sądów i prokuratur oraz Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia nie zawierały żadnej koncepcji. Program funkcjonalno-użytkowy został sporządzony pod konkretny budynek, zaś wytyczne Ministerstwa w zakresie projektowania budynków sądów i prokuratur są wytycznymi ogólnymi.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:04:58/.

Projekt wykonawczy wraz z dokumentacją został przekazany pozwanemu przez powoda w dniu 10 czerwca 2011 r.

/wykaz dokumentacji projektowej wraz z oświadczeniami stron z dn. 10.06.2011 r. – k. 48 - 50/

W czerwcu 2011r. została dokonana ocena dokumentacji projektowo – kosztorysowej przebudowy, rozbudowy oraz zmiany sposobu użytkowania budynku przy ul. (...) w Ł. przez koreferentów z poszczególnych branż /architektura, konstrukcja, instalacja, elektryka, kosztorys/.

/ocena dokumentacji sporządzona przez Compact – Projekt – k. 162 – 203/

Pismem z dnia 1 lutego 2012 r., pozwany zażądał przygotowania projektu instalacji sygnalizacji włamania i napadu ((...)) oraz projektu instalacji zabezpieczenia obiektu przed włamaniem i kradzieżą ((...)).

/pisma powoda z dn. 24.02.2012 r. i 27.03.2012 r. – k. 54, 55, pisma pozwanego z dn. 1.02.2012 r. i 27.02.2012 r. – k. 56, 59, notatka służbowa z dn. 27.04.2012 r. – k. 60 /

W punkcie 4.5. Założeń do projektowanych budynków dla sądów powszechnych i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wskazano, iż budynki sądów i prokuratur powinny być dodatkowo wyposażone w system przeciwpożarowy, system monitoringu, system antywłamaniowy, system antynapadowy, system kontroli dostępu. Powód po podpisaniu umowy posiadał wiedzę, że przedmiotowy budynek winien być wyposażony w instalację sygnalizacji włamania i napadu oraz instalację mającą na celu zabezpieczenie obiektu przed włamaniem i kradzieżą. Powód nie opracował projektu instalacji sygnalizacji włamania i napadu oraz projektu instalacji zabezpieczenia obiektu przed włamaniem i kradzieżą. W/w projekty nie zostały wyszczególnione w treści SIWZ ani w umowie, ale nie oznacza to, że projekty te nie były objęte zakresem zawartej umowy między stronami. W SIWZ i umowie w sposób stosunkowo ogólny określono zakres prac projektowych nie podając konieczności wykonania np. takich projektów jak: dróg i ukształtowania terenu, instalacji wodno – kanalizacyjnych, elektrycznych, klimatyzacji, przyłączy zewnętrznych wodno - kanalizacyjnych, elektrycznych, kotłowni gazowej itp. a mimo tego powód wykonał takie opracowania projektowe.

/Założenia ... - k. 278 – 284, pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. wraz z ustną opinią uzupełniająca – k. 323, protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania – 00:21:45/.

W piśmie z dnia 1 lutego 2012r. w pkt 10 i 11 pozwany wykazał, że opracowana przez powoda dokumentacja nie zawiera projektów instalacyjnych sygnalizacji włamania i napadu oraz zabezpieczenia przed włamaniem i kradzieżą, stwierdzając jednocześnie, że należy doprojektować te instalacje. Stwierdzenie pozwanego nie może być traktowane jako zlecenie na wykonanie dotatkowych opracowań projektowych.

/pismo pozwanego z dnia 01.02.2012 r. – k. 56 – 58, pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. k. 323/.

W piśmie z dnia 22 marca 2012 r. pozwany zgłosił uwagi do wykonanych przez powoda projektów instalacji sygnalizacji włamania i napadu, prosząc o naniesienie koniecznych zmian i ponowne przekazanie poprawionych opracowań. Nie można traktować tego jako zlecenia drugiego wariantu instalacji sygnalizacji włamania i napadu oraz instalacji zabezpieczenia obiektu przed włamaniem i kradzieżą. Projekt instalacji sygnalizacji włamania i napadu / (...) /, projekt

instalacji zabezpieczenia przed włamaniem i kradzieżą /(...)/ i drugi wariant w/w projektów nie jest zakresem prac dodatkowych, a jest zakresem prac objętych umową Nr (...) i ustalonym w niej wynagrodzeniem.

/pisma z dn. 22.03.2012 r. k. 61 - 62, 2.05.2012 r. – k. 63 - 64, 27.03.2012 r. – k. 54, 11.04.2012 r. – k. 6 - 66, 10.05.2012 r. – k. 67 - 68, 17.05.2012 r. - k. 69 , notatka służbowa z dn. 27.04.2012 r. – k. 60, pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. k. 324/.

Na posiedzeniu specjalnej komisji przedstawiciel Prokuratury Generalnej zgłosił zastrzeżenia co do projektu wejścia głównego. Powód zaprojektował „kołowrotek” jako system kontroli. „Kołowrotek” został zlikwidowany ze względu na zmiany w aranżacji wejścia głównego, co spowodowało konieczność dokonania zmian w projekcie elektrycznym i architektonicznym. W piśmie z dnia 16 października 2012 r. pozwany zlecił powodowi przygotowanie rysunków ze zmianą podkładów dla projektów elektrycznych, ze względu na zmiany w aranżacji wejścia głównego - wycofania „kołowrotka” oraz zmian w projektach architektonicznych i konstrukcyjnych. Zmiany projektowe związane z usunięciem „kołowrotka”, to zakres prac dodatkowych, celowych i niezbędnych powoda, których wartość przyjmuje się w kwocie 500 zł netto. Powód w dobrej wierze zaprojektował kołowrotek, który potem został zlikwidowany w ramach modernizacji wejścia głównego. Należy uznać, że powód nie powinien ponosić za to odpowiedzialności.

/pismo pozwanego z dnia 16.10.2012 r. – k. 70 – 71, pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. – k. 324, zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 02:32:08/.

Na żądanie strony pozwanej w dniu 5 kwietnia 2011r. powód dokonał analizy porównawczej oświetlenia świetlówkowego i halogenowego. Ani SIWZ, ani umowa nie przewidywała rodzaju oświetlenia. Ostateczna decyzja co do wyboru określonego rodzaju oświetlenia należała do inwestora. Uzgodnienia w tym zakresie zostały poczynione na etapie wykonywania projektu wykonawczego. Pierwotnie opracowana przez powoda koncepcja została zmieniona przez pozwanego. Wykonanie analizy porównawczej oświetlenia należy uznać za zakres prac dodatkowych, celowych i niezbędnych, których wartość przyjmuje się w kwocie - 600 zł netto.

/pismo powoda z dn. 05.04.2011 r. – k. 72, pismo pozwanego z dnia 11.04.2011 r. – k. 73, pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. - k. 325, zeznania świadka M. B. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 00:17:38, zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 02:21:10, zeznania świadka A. T. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 03:02:15/.

Pismem z dnia 4 października 2010 r. strona pozwana zażądała dokonania analizy zastosowania agregatu prądotwórczego .

/pismo powoda z dn. 4.10.2010 r. – k. 74- 75, z 8.10.2010 r. – k. 77, pismo z dn. 6.10.2010 r. – k. 76, pismo z 19.10.2010 r. – k. 78/

Według Wytycznych dotyczących standardów projektowania sieci LAN w jednostkach resortu sprawiedliwości z dnia 18 września 2007r., system zasilania obiektu powinien zapewnić zasilanie z dwóch zewnętrznych niezależnych linii energetycznych. Powód w ramach prac projektowych objętych Umową Nr (...) winien zatem wykonać projekt zasilania podstawowego obiektu i projekt zasilania rezerwowego. Przed przystąpieniem do umowy powód miał świadomość, że wymagane są dwa niezależne źródła zasilania. Powód wykonał projekt zasilania podstawowego obiektu w energię elektryczną, a nie wykonał projektu zasilania rezerwowego z niezależnej linii energetycznej z uwagi na duże koszty inwestycyjne zasilania rezerwowego. Po dodatkowych uzgodnieniach pomiędzy powodem a pozwanym przyjęto, że zasilanie rezerwowe będzie stanowił spalinowy agregat prądotwórczy.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. - k. 325 - 326, zeznania świadka M. B. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 00:26:51, 00:34:22, 00:36:25, zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 02:21:10, zeznania świadka A. T. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 03:12:33/.

Niewykonanie projektu zasilania rezerwowego z niezależnej linii energetycznej, to zmniejszenie zakresu rzeczowego prac projektowych objętych umową oraz zmniejszenie kosztów prac projektowych objętych umową. Wykonanie projektu zasilania rezerwowego przy zastosowaniu spalinowego agregatu prądotwórczego to rozwiązanie alternatywne zasilania rezerwowego z niezależnej linii. Koszt opracowań projektowych rezerwowego zasilania obiektu przy zastosowaniu spalinowego agregatu prądotwórczego jest równoważny z kosztami prac projektowych rezerwowego zasilania obiektu z niezależnej linii energetycznej. Analiza zastosowania agregatu prądotwórczego nie stanowi zakresu prac dodatkowych powoda, przy uwzględnieniu zakresu prac projektowych objętych zawartą między stronami umową.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. k. 325 - 326/.

Podczas spotkania Komisji Techniczno - Ekonomicznej z dnia 7 września 2012 r. pozwany zlecił powodowi przygotowanie projektu monitoringu zewnętrznego CP- (...).

/protokół Komisji Techniczno - Ekonomicznej z dn. 7.09.2012 r. – k. 80- 83/.

Zgodnie z Załoženiami do projektowania budynków dla sądów powszechnych i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, budynki sądów i prokuratur powinny być dodatkowo wyposażone w systemy zabezpieczająco ochronne, w tym między innymi system monitoringu / pkt. 4.5.5 założeń /. W protokole z posiedzenia w dniu 7 września 2012r. Komisji Techniczno - Ekonomicznej przewidziano brak kamer zewnętrznych, co oznacza, że powód nie opracował wymaganego projektu monitoringu zewnętrznego. W związku ze zgłoszonymi uwagami do dokumentacji ustalono, że kamery zewnętrzne zostaną doprojektowane w ilości niezbędnej, sugerowana ilość około pięciu. Stanowisko Komisji Techniczno - Ekonomicznej w sprawie monitoringu zewnętrznego określone w protokole nie jest równoznaczne z tym, że pozwany zlecił powodowi dodatkowo przygotowanie projektu monitoringu zewnętrznego. Brak w opracowanym przez powoda projekcie instalacji monitoringu zewnętrznego w tym przypadku należy traktować jako wadę projektu. Projekt monitoringu zewnętrznego nie stanowi zakresu prac dodatkowych, stanowi zakres prac objętych umową Nr (...) i ustalonym w niej wynagrodzeniem.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. – k. 326, zeznania świadka K. S. - protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 03:41:11, 03:45:57/.

Powód z góry założył, że w obiekcie będzie całodobowa ochrona. /zeznania świadka M. B. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 00:58:11, zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 02:09:46/. Powód otrzymał program funkcjonalno-użytkowy już po podpisaniu umowy, otrzymał też wytyczne Ministerstwa w zakresie projektowania budynków. Powód jest jednostką profesjonalną w zakresie projektowania. Doświadczona jednostka projektowa powinna przed podpisaniem umowy przewidzieć wiele aspektów całego zagadnienia, zwłaszcza wiedząc, że jest to budynek prokuratury, winna szczególną uwagę zwrócić na wszelkiego rodzaju wymagania dodatkowe. Taki budynek musi posiadać szereg instalacji zabezpieczająco-ochronnych. System ten nie został wymieniony w SIWZ, ale nie ma to znaczenia, gdyż o tym, czy dany budynek będzie miał taki system, czy nie, decyduje funkcja jego przeznaczenia, którą powód winien brać pod uwagę.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:04:58/.

Pozwany kwestionował też poprawność opracowanego przez powoda projektu instalacji odgromowej. Strona powodowa sprzeciwiła się uwagom pozwanego wskazując na błędy w opinii wykonanej na rzecz Prokuratury. Ostatecznie po wydaniu pozytywnej opinii odnośnie stanowiska powoda przez (...) Komitet Ochrony (...), pozwany odstąpił od zgłoszonych uwag. Powód zatem w sposób właściwy wykonał projekt instalacji odgromowej, poniósł jednak koszty wyjaśnień i opracowań, co należy uznać za zakres prac dodatkowych, celowych i niezbędnych, których wartość określa się na kwotę 1.000 zł netto.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. - k. 326 - 327, zeznania świadka M. B. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 00:44:13, 00:50:23, 00:51:34, zeznania świadka J. J. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 03:34:30, 03:37:24, 03:40:21, pisma z dn. 4.08.2011 r. – k. 85, 28.10.2011 r. – k. 86, 12.07.2011 r. – k. 87 - 88, 9.08.2011 r. – k. 89, 29.02.2012 r. – k. 93 - 94/.

Powód w czasie dokonywanej wizji lokalnej uzgodnił z właścicielem nieruchomości sąsiedniej - (...) sp. z o. o. możliwość wykonania przyłącza wodociągowego i kanalizacyjnego do ich sieci pod warunkiem, że nie spowoduje to zakłóceń w produkcji zakładu. Na takie rozwiązanie nie zgadzała się pozwana i wymagała wykonania niezależnych sieci wodociągu i kanalizacji.

/pisma z 9.12.2010 r. – k. 99, 20.08.2010 r. – k. 95, 10.12.2010 r. – k. 100/.

Koszty projektów sieci wodno - kanalizacyjnej stanowią element składowy całkowitych kosztów opracowania dokumentacji projektowej określonych w zawartej umowie niezależnie od ich długości i lokalizacji np. - dla kanalizacji sanitarnej ~ 325 mb, czy też ~ 7 mb. Z akt sprawy nie wynika, aby powód opracował dokumentację techniczną kanalizacji sanitarnej dla sieci o długości ~ 325 mb i przekazał ją pozwanemu, a następnie wykonał drugi projekt przyłącza kanalizacji sanitarnej o długości ~ 7 mb. Zaprojektowane przyłącze wodociągowe poprowadzone zostało jedyną możliwą trasą i jedyną możliwą trasą zostało zaprojektowane przyłącze kanalizacji deszczowej.

Powód zgodnie z SIWZ i zawartą umową zobowiązany był również do wykonania we własnym zakresie map geodezyjnych do celów projektowych. Wykonanie przez powoda dodatkowych czynności przy projektach sieci wodno - kanalizacyjnej nie stanowi zakresu prac dodatkowych. Są to czynności związane z wyborem właściwych rozwiązań projektowych pod względem technicznym i ekonomicznym tj. przy dołożeniu należytej staranności do opracowań projektowych.

Kalkulując koszty opracowania dokumentacji powód winien przewidzieć koszt opracowania dokumentacji w zakresie przyłączy wodno-kanalizacyjnych. Powód bierze na siebie to ryzyko w momencie składania oferty i nie zna warunków technicznych przyłączenia do danej istniejącej sieci. Warunki przyłączeniowe określa gestor sieci.

To powód wziął na siebie obowiązek wykonania zgodnie z umową wszystkich map geodezyjnych i z tego tytułu nie należy mu się dodatkowe wynagrodzenie. W ofercie powoda nie było żadnych zasad, żadnej podstawy, żadnej kalkulacji. Projekty dwóch różnych instalacji nie mogą być równoważne. Ani w SIWZ, ani w umowie nie ma wyszczególnionych takich pozycji projektowych jak przyłącza wodno-kanalizacyjne, elektryczne, kotłownia gazowa. Kanalizacja wchodzi w zakres projektu budowlanego.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. wraz z ustną opinią uzupełniającą – k. 327, protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania – 00:33:57/.

Podczas spotkania Komisji Techniczno - Ekonomicznej z dnia 7 września 2012 r. pozwany ustalił ostateczną nazwę zadania inwestycyjnego na „Przebudowa z nadbudową budynku dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Ł..

/protokół Komisji Techniczno - Ekonomicznej z dn. 7.09.2012 r. – k. 80- 83/.

Jeśli chodzi o koszty przygotowania dodatkowej dokumentacji projektowo kosztorysowej poniesione w związku ze zmianą nazwy zadania inwestycyjnego, obowiązujące akty prawne nie dają możliwości ustalenia ceny opracowań projektowych wg jakichkolwiek cenników. Wynagrodzenie za prace projektowe jest ustalane bezpośrednio na drodze wzajemnych negocjacji lub ustaleń ofertowych pomiędzy Zleceniodawcą ze Zleceniobiorcą. W praktyce w wielu przypadkach jako materiał pomocniczy do ustalenia wynagrodzenia za prace projektowe stosowane są materiały pomocnicze jak np. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 18 maja 2004 r. w sprawie m. in. obliczenia planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno – użytkowym, Środowiskowe Zasady Wyceny Prac Projektowych opracowane przez Izbę (...).

Powód złożył pozwanemu ofertę na wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej „Adaptacja budynku przy ul. (...) w Ł. dla Prokuratury Rejonowej w Ł.” w oparciu o SIWZ opracowane przez pozwanego. W formularzu ofertowym powód zaoferował wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej za kwotę brutto 100.040 zł, netto 82.000 zł. W formularzu ofertowym nie podano podstawy wyceny prac projektowych ani stawek służących do określenia wartości prac projektowych. Niepodanie w formularzu ofertowym podstawy wyceny prac projektowo - kosztorysowych i stawek nie jest jednak błędem ani wadą oferty. Oferta ma charakter oferty ryczałtowej. Powód zawarł z pozwanym umowę na wykonanie dokumentacji pod nazwą „Adaptacja budynku przy ul. (...) dla Prokuratury Rejonowej w Ł.” - koszt prac projektowych zgodny z ofertą. Pojęcie „Adaptacja” nie ma uregulowania prawnego, zaś jego ogólne znaczenie nie wyłącza samo z siebie nadbudowy czy też rozbudowy budynku. Adaptacja to inaczej przystosowanie czegoś do innego użytku, przeróbka do nadania czemuś innego charakteru, przeróbka budynku dla przystosowania go do innego przeznaczenia niż pierwotnie lub nadanie mu innych cech. Przeróbka jest na tyle pojęciem szerokim, że może obejmować także rozbudowę czy też nadbudowę budynku. Przez adaptację rozumie się także przebudowę, a to pojęcie jest zdefiniowane w prawie budowlanym i zakłada niezmiennosc wymiarów budynku.

Powód protokołem zdawczo - odbiorczym w dniu 10 czerwca 2011 r. przekazał pozwanemu dokumentację techniczną obiektu pt. „Adaptacja budynku w Ł. dla Prokuratury Rejonowej ul. (...)”. Zmiana nazwy zadania inwestycyjnego z „Adaptacja budynku” na „Przebudowa z nadbudową budynku dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w (...)” została ostatecznie ustalona w dniu 7 września 2012r. /protokół z posiedzenia Komisji Techn - Ekon./ a zatem dopiero po przeszło roku od protokolarnego przekazania dokumentacji pozwanemu przez powoda. W aktach sprawy brak dokumentów świadczących o tym, że powód w związku ze zmianą nazwy zadania inwestycyjnego wnosił o podwyższenie umownego wynagrodzenia. Powód sporządził kalkulację kosztów opracowania dokumentacji projektowo - kosztorysowej dla zadania inwestycyjnego „Adaptacja budynku” ujętych w ofercie przetargowej i umowie. Kalkulację tę powód wykonał w oparciu o Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 18 maja 2004r. Powód określił koszt dokumentacji na kwotę 81.312. zł przyjmując ostatecznie do oferty koszt 82.000 zł. Z kalkulacji kosztów prac projektowych wynika, że powód w sposób świadomy nie uwzględnił w kalkulacji możliwości zwiększenia kosztów prac projektowych o 15 - 30 % prawdopodobnie z uwagi na chęć zachowania konkurencyjności swojej oferty.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. - k. 328 - 330/

Według Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 18 maja 2004r. odrębnej wycenie podlegają takie opracowania projektowe jak projekt przyłączy /sieci wodno - kanalizacyjnych, elektrycznych, projekt dróg/ ale powód nie uwzględnił w przedstawionej kalkulacji kosztów wartości w/w opracowań projektowych. Powód sam w swojej ofercie założył, iż kwota 100.040 zł brutto a 82.000 zł netto całkowicie zabezpiecza pod względem finansowym jego nakład pracy związany z wykonaniem dokumentacji projektowo - kosztorysowej dla zadania inwestycyjnego pt. „Adaptacja budynku w Ł.” przy uwzględnieniu treści Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, a szczególnie pkt XVIII, w którym pozwany podał, że powierzchnia użytkowa budynku, który ma podlegać adaptacji wynosi 968 m kw. Przedstawiona kalkulacja kosztów ofertowych opracowania dokumentacji ma charakter dokumentu wewnętrznego powoda opracowanego dla jego własnych potrzeb.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. - k. 330 - 331/.

Po podpisaniu umowy powód zwrócił się do pozwanego o wytyczenie granic budynku informując o konieczności jego nadbudowy. Nie przedstawiono alternatywnych propozycji /zeznania świadka A. M. - protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 02:11:09/.

W pkt 2.1. SIWZ pozwany zastrzegł, że koncepcja programowo - przestrzenna budynku winna być wykonana między innymi w oparciu o dostarczony przez Zamawiającego program funkcjonalno - użytkowy, w pkt 3 wskazano, że dokumentacja winna być wykonana zgodnie z programem funkcjonalno - użytkowym, w pkt XVIII pozwany opisał przedmiot zamówienia z podaniem charakterystyki budynku podlegającego pracom adaptacyjnym oraz określił powierzchnię użytkową parteru i piętra budynku w łącznej ilości 968 m². Treść SIWZ mogła wskazywać na to, że powierzchnia użytkowa budynku jest powierzchnią wystarczającą do realizacji programu funkcjonalno - użytkowego i

nie będzie zachodziła konieczność zaprojektowania dobudowy lub nadbudowy budynku, a to z kolei w sposób znaczący mogło mieć wpływ na wartość oferty powoda jak i pozostałych oferentów.

Dla zrealizowania programu funkcjonalno - użytkowego Prokuratury Rejonowej w Ł., zakładana powierzchnia użytkowa budynku to 1.001 m kw., a więc powierzchnia większa od istniejącej powierzchni użytkowej budynku o 33 m kw. Pozwany winien w materiałach przetargowych podać oferentom program funkcjonalno - użytkowy lub w pkt XVIII SIWZ zamieścić w sposób wyraźny informację, że zakładana powierzchnia użytkowa wg programu funkcjonalno - użytkowego jest większa i nie mieści się w istniejącej powierzchni użytkowej budynku. Taka informacja byłaby informacją bardzo istotną i czytelną oraz wskazującą na ewentualne uwzględnienie przez oferentów, w ich ofertach możliwości rozbudowy lub nadbudowy budynku. Program funkcjonalno - użytkowy nie był załączony do SIWZ, była tam tylko wzmianka. Formułując SIWZ, jego autorzy mieli świadomość, że program funkcjonalno użytkowy nie zmieści się na istniejącej powierzchni budynku, ale nie użyto w treści zamówienia pojęcia rozbudowa, bo nie chciano niczego narzucać projektantowi. Kwestia powierzchni nie została umieszczona w SIWZ. To nie sama nazwa zadania inwestycyjnego /choć też ma znaczenie/ decyduje o wartości wykonanych prac projektowych, a o ich wartości przede wszystkim decyduje charakter i zakres wykonanych prac projektowych. Powód opracował projekt techniczny zadania inwestycyjnego pierwotnie określonego „Adaptacją” a następnie jako „Przebudowa z nadbudową”, który uwzględnił nadbudowę częściową budynku o powierzchni użytkowej 253.84 m^{((2..))} Całkowita powierzchnia użytkowa budynku wg. dokumentacji opracowanej przez powoda to 1.236.61 m^{((2..))}

Powód wykonał dokumentację projektowo - kosztorysową o większym zakresie rzeczowym i tym samym o większej wartości aniżeli to określała SIWZ i zawarta umowa Nr (...) z 18 czerwca 2010r. Przy określeniu wartości dodatkowego zakresu wykonanych prac projektowych przy uwzględnieniu nadbudowy budynku należy brać pod uwagę wartość dokumentacji projektowo - kosztorysowej określonej w zawartej umowie / 82.000 zł netto, 100.040 zł brutto/, istniejącą powierzchnią użytkową budynku – 968 m kw., powierzchnią użytkową nadbudowy - 253.84 m kw., współczynnik - 1.30 za nadbudowę wynikający z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004r. Współczynnik wzrostu kosztów opracowania dokumentacji procentowo określa się jako 34.10 %. Szacunkowo wzrost pracochłonności prac projektowych przy uwzględnieniu nadbudowy budynku w stosunku do projektu bez uwzględnienia nadbudowy to $W_2 = 40\%$. Wartość wykonanych prac projektowo - kosztorysowych przy uwzględnieniu wykonanego zakresu projektu / nadbudowa budynku / warunków umowy to: netto 82.000 x 1.3705 – 112.381 zł, - brutto 100.040 x 1.3705 = 137.105 zł. Mimo ryczałtowej ceny umownej za opracowanie dokumentacji, powód po opracowaniu i zatwierdzeniu przez pozwanego koncepcji programowo - przestrzennej winien podjąć starania o aneksowanie umowy Nr (...) z dnia 18 czerwca 2010r, gdyż istniały ku temu uzasadnione podstawy.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. - k. 331 – 334, zeznania świadka P. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 01:23:58, 01:31:26, 01:35:22/.

Powodowe Biuro zwróciło się do pozwanego o aneksowanie umowy, do czego nie doszło, gdyż pozwany uznawał, że prace związane z nadbudową winny być zrealizowane w ramach obowiązującej umowy.

/zeznania świadka A. M. – protokół rozprawy z dnia 24.09.2014 r. k. 271, czas nagrania 01:59:55/.

Powód określił koszty wykonania dokumentacji „Przebudowa z nadbudową budynku dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Ł. przy ul. (...)” na kwotę – 195.500.65 zł netto. Przedstawiona przez powoda kalkulacja kosztów /k. 103/ opracowania dokumentacji ma charakter dokumentu wewnętrznego sporządzonego przez powoda dla własnych potrzeb. Kalkulacja opiera się głównie na znanych kosztach inwestorskich zadania inwestycyjnego wynikających z opracowanej dokumentacji i ma charakter wyceny powykonawczej, a nie wyceny mogącej stanowić ustalenie wynagrodzenia za prace projektowe na etapie zawierania umowy lub na etapie ewentualnego aneksowania umowy. Kalkulacja ta stoi w rażącej sprzeczności z ustaleniami zawartymi w umowie Nr (...) np. w zakresie ostatecznego rozliczenia należnego powodowi wynagrodzenia zależnego od kosztów inwestycji. Umowa takiego sposobu rozliczenia za prace projektowe nie przewidywała.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. – k. 328 - 334/.

Umowa została sporządzona między stronami przy określonych warunkach i materiałach z uwzględnieniem programu funkcjonalno-użytkowego o pow. 986 m kw. Powierzchnia ta nie była zgodna z programem funkcjonalno-użytkowym, który powód otrzymał dopiero po podpisaniu umowy. Nie można rozpatrywać programu funkcjonalno-użytkowego stworzonego bez uwzględnienia struktury istniejącej danego budynku. Z programu wynikało, że powierzchnia przekracza powierzchnię, która jest, ale o tym powód nie wiedział, choć, gdyby był dociekliwy, to zgodnie ze SIWZ mógł się zwrócić do strony pozwanej o wyjaśnienie pewnych kwestii. Umowa została zawarta przy uwzględnieniu informacji wynikającej w zakresie powierzchni ze specyfikacji istotnych warunków zamówień (SIWZ). Z formularza nie wynika, że kwota wymieniona w formularzu ofertowym jest powiązana i uzależniona od powierzchni. Formularz ofertowy jest sporządzony w sposób bardzo prosty, stanowi załącznik do opinii, gdzie w zakresie kosztów widnieje jedna kwota, która nie jest uwarunkowana jakąkolwiek podstawą ani nie jest podane w żaden sposób wyliczenie tej kwoty, która też nie musi być podana. Można przyjąć, że formularz ofertowy zawiera wynagrodzenie powiązane z powierzchnią 968 m kw.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:04:58/.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie nie ma znaczenia, ponieważ powód w trakcie zawierania umowy nie zastrzegł, że jakąkolwiek kalkulację kosztów opiera w oparciu o te dokumenty. Ww rozporządzenie nie nakłada obowiązku rozliczania prac projektowych. Rozporządzenie dotyczy obliczania planowanych kosztów prac projektowych i planowanych kosztów robót budowlanych stanowiących podstawę do określenia wartości zamówienia. W żaden sposób tego rozporządzenia nie można uznać za obowiązujące w zakresie rozliczania prac projektowych. Może tylko stanowić materiał pomocniczy. Wszelkiego rodzaju wyliczenia należy traktować jako dokument sporządzony na potrzeby własne powoda. Wyliczenie kwoty 113.000 zł jako argument tego sposobu wyliczenia także należy traktować jako dokument służący celom wewnętrznym powoda. Dokument nie był w żaden sposób przekazany stronie pozwanej ani negocjowany. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury nie ma tu znaczenia i zastosowania.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:04:58/.

Program wskazywał konkretne pomieszczenia i powierzchnię. To było obowiązujące dla projektanta. Jeżeli powierzchnia użytkowa została przekroczona o 33 m kw, to nadbudowa też powinna uwzględniać tylko 33 m kw. Ale jeżeli „brakuje” powierzchni i istnieje konieczność nadbudowy jednej kondygnacji, zmienia się układ całych ciągów komunikacyjnych, który jest powiązany ze strukturą istniejącą budynku. Nie można mówić, że to jest tylko 33 m kw.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:19:30/.

Cena określona przez powoda była bardzo konkurencyjna. Nie odzwierciedlała nakładów pracy. Powód wystawiał faktury za poszczególne prace. Ostatnia faktura jest z 2012 roku, czyli po upływie ok. dwóch lat po podpisaniu umowy. W fakturach powód używa nazewnictwa „adaptacja”, a nie przebudowa.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:33:57/.

Strona pozwana popełniła błąd nie dołączając do materiałów przetargowych programu funkcjonalno-użytkowego, to jest niedopatrzanie strony pozwanej. W tej sytuacji w części końcowej SIWZ pozwany winien zastrzec uwagę, że program funkcjonalno-użytkowy przekracza powierzchnię. To byłby sygnał dla przyszłych oferentów, że coś z tym budynkiem należy zrobić, ponieważ program wykracza poza powierzchnię użytkową.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:21:45/.

Strona powodowa także wykazała się małą docieklivością przy realizacji umowy, gdyż materiały ogólnodostępne, takie jak wytyczne Ministerstwa, powód mógł uzyskać we własnym zakresie. To jest dokument ogólnie dostępny.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:48:00/.

Wynagrodzenie ryczałtowe jest wynagrodzeniem stałym, ale w przypadkach uzasadnionych względami technicznymi i po wzajemnych negocjacjach stron ustalona kwota ryczałtowa może być negocjowana.

/ustna opinia uzupełniająca biegłego ds. projektowania budynków J. D. – protokół rozprawy z dnia 15.07.2015 r. – k. 403, czas nagrania 00:51:47/.

Za prace dodatkowe, za które powód żąda zapłaty należy uznać niżej wymienione prace projektowe:

a/ - zmiany projektowe w dokumentacji związane z usunięciem „kołowrotka” o wartości - netto 500 zł;

b/ - analiza porównawcza oświetlenia świetlówkowego i halogenowego o wartości - netto 600 zł;

c/ - wyjaśnienia w zakresie projektu instalacji odgromowej o wartości - netto 1.000 zł ;

d/ - prace projektowe związane z nadbudową budynku spowodowane niejasnością ustaleń treści SIWZ i zmianą nazwy zadania inwestycyjnego o wartości netto 30.381 zł;

Łączna wartość netto prac dodatkowych wykonanych przez powoda to 32.481 zł netto. Prace dodatkowe były pracami celowymi i niezbędnymi. Powód zasadnie poniósł koszty wykonania prac dodatkowych. Prace dodatkowe nie były objęte Umową Nr (...) z dnia 18 czerwca 2010r i ustalonym w niej wynagrodzeniem.

Niżej wymienione prace projektowe nie stanowiły dodatkowych prac projektowych i były objęte Umową Nr (...) z dnia 18 czerwca 2010r i ustalonym w niej wynagrodzeniem a/ - projekt instalacji sygnalizacji włamania i napadu,

b/ - projekt inst. zabezpieczenia obiektu przed włamaniem i kradzieżą,

c/ - opracowanie II wariantu w/w instalacji,

d/ - analiza zastosowania agregatu prądotwórczego,

e/ - projekt monitoringu zewnętrznego.

f/ - projekt sieci wodno – kanalizacyjnej.

/pisemna opinia biegłego sądowego ds. projektowania budynków J. D. - k. 334 - 335/.

Powód realizował wymienione prace obawiając się, iż w razie odmowy ich wykonania, pozwany dokona zmian w opracowaniu we własnym zakresie stosownie do zd. 2 § 3 ust. 6 umowy nr (...)), a następnie obciąży go kosztami.

/zeznania prezesa spółki Z. L.– protokół rozprawy z 18.11.2015 r. – k. 441, czas nagrania – 00:17:23/.

Oddanie dzieła miało nastąpić po posiedzeniu komisji 22 października 2012r. ale faktycznie pozwany zatwierdził oddaną dokumentację w dniu 24 października 2012 r. Do chwili obecnej inwestycja nie została zrealizowana.

/okoliczność bezsporna/

Pozwany w projekcie aneksu z dnia 27 maja 2014 r. do umowy nr (...), który nadesłał do powoda wraz z nową umową nr (...) sformułował postanowienia dotyczące obustronnego odstąpienia od realizacji nadzoru autorskiego oraz odstąpienia od realizacji robót budowlanych (§ 1 pkt 1 i 2 aneksu z 27.05.2014 r.). Powód nie zgadzając się z tak zredagowanym aneksem, który w jego ocenie pozbawiał go należnego wynagrodzenia w wysokości 10% (na podstawie § 8 pkt 2 umowy nr (...)- odstąpienie od umowy z winy pozwanego) poczynił w przedmiotowym aneksie stosowne zmiany i w takim kształcie przesłał go do pozwanego.

/projekt aneksu z 27 maja 2014 r. – k. 392 - 393/

Następnie pozwany w piśmie z dnia 27 maja 2014 r. odmówił podpisania aneksu do umowy nr (...) w wyniku zmian dokonanych przez powoda w treści aneksu.

/pismo pozwanego z 27.05.2014 r. – k. 394/

Kolejny aneks do umowy nr (...) pozwany przesłał do powoda w dniu 5 listopada 2014 r. W aneksie (parafowanym przez główną księgową i radcę prawnego) sformułowanym przez pozwanego zawarto postanowienie w § 1 ust. 4 dotyczące tego, że „Niniejszy Aneks nie odnosi się do roszczeń objętych sporem sądowym przed Sądem Okręgowym w Łodzi sygn. akt: II C 505/14”. Do takiej treści aneksu powód dopisał zmianę w § 1 ust. 2 dotyczącą 10 % wynagrodzenia zgodnie z § 8 pkt 2 umowy nr (...)i przesłał go do pozwanego. Ostatecznie pozwany nie zgodził się na podpisanie aneksu o wskazanej treści. /projekt aneksu z 5.11.2014 r. – 395 – 396/.

Pismem z dnia 5 grudnia 2014 r. strona powodowa oświadczyła, iż odstępuje od umowy z dnia 18 czerwca 2010 r. W odpowiedzi na powyższe, pozwany pismem z dnia 19 grudnia 2014 r. poinformował, że w ocenie Prokuratury nie zostały spełnione ustawowe przesłanki umożliwiające skuteczne odstąpienie od umowy.

/pismo powoda z dnia 05.12.2014 r. – k. 300, pismo pozwanego – k. 302, zeznania powoda – protokół rozprawy z 18.11.2015 r. – k. 441, czas nagrania – 00:17:23/.

Powód nie uzyskał całości wynagrodzenia.

/zeznania prezesa zarządu powoda Z. L. – protokół rozprawy z 18.11.2015 r. – k. 441, czas nagrania – 00:17:23/.

Przytoczony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów ze złożonych do akt sprawy dokumentów, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron oraz zeznań świadków. Sąd pominął zeznania świadków jedynie w zakresie, w jakim świadkowie próbowali odnosić się i formułować własne oceny co do materii wymagającej wiadomości specjalnych tj. co do zakresu wykonanych przez powoda prac dodatkowych, nie objętych łączącą strony umową, konieczności ich wykonania oraz wysokości poniesionych z tego tytułu przez powoda kosztów. Ustalenia te poczyniono w oparciu o opinię niezależnego biegłego sądowego do spraw projektowania budynków. Opinia ta dała podstawę do obliczenia wysokości przysługującego powodowi wynagrodzenia. Koszty dodatkowych prac wykonanych przez powoda zostały określone przez biegłego w sposób szacunkowy i zgodnie z kosztami wskazanymi przez powoda. Biegły podkreślał, że koszty wskazane przez powoda odzwierciedlają średni poziom cen wolnorynkowych prac projektowych. Koszty prac dodatkowych wykonanych przez powoda nie zostały ustalone w oparciu o stawki zaproponowane przez powoda w ofercie przetargowej, ponieważ w ofercie powód nie zaproponował i nie podał żadnych stawek. Odnosząc się do zgłoszonych uwag dotyczących przyjętego przez biegłego tzw. współczynnika W2 biegły wyjaśnił, iż uwzględnił w swojej kalkulacji współczynnik wynikający ze stosownego rozporządzenia. Sąd ocenił opinię jako jasną, wewnętrznym niesprzeczną oraz naukowo i logicznie uzasadnioną.

W tej sytuacji oddaleniu podlegał wniosek pełnomocnika powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. W ocenie Sądu przeprowadzenie wnioskowanego dowodu zmierzałoby jedynie do zbędnego przedłużania procesu i zwiększania jego kosztów. Zaznaczyć przy tym należy, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego samo niezadowolenie strony z opinii biegłego nie uzasadnia powołania kolejnego biegłego /wyrok z dnia 5 listopada 1974 r. w sprawie o sygn. akt I CR 562/74, nie publikowane/.

Sąd nie dał wiary zeznaniom prezesa spółki w części dotyczącej jego twierdzeń jakoby powód przestawił pozwanemu alternatywny projekt adaptacji budynku w ramach istniejącej kubatury, a to pozwany zdecydował o nadbudowie oraz jakoby jeszcze przed wytoczeniem powództwa spółka występowała o aneksowanie umowy. Twierdzenia te nie znalazły żadnego potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. W szczególności brak jakichkolwiek dokumentu okoliczności te potwierdzającego. Pierwsze próby anektowania pojawiły się bowiem w trakcie procesu w 2014 roku.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne jedynie w części.

Podstawą wzajemnych rozliczeń między stronami jest umowa z dnia 18 czerwca 2010 r. o prace projektowe. W/ w umowa została zawarta w trybie zamówień publicznych.

Stosownie do treści art. 139 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych /Dz. U. 2010.113.759/ do umów w sprawach zamówień publicznych, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej. W/w przepis potwierdza cywilistyczny charakter instytucji zamówień publicznych. Wskazać przy tym należy, iż stosowanie przepisów kodeksu cywilnego nie następuje odpowiednio lecz wprost a wyłączenie przepisów kodeksowych uzależnione jest od istnienia odrębnej regulacji w ustawie.

Strony niniejszego sporu umówiły się co do konkretnego, indywidualnie określonego rezultatu. Umowa nakładała na powoda obowiązek wykonania precyzyjnie określonego dzieła. Dziełem tym było wykonanie dokumentacji projektowej w postaci projektu budowlanego i wykonawczego wraz z kosztorysami inwestorskimi, szczegółowym przedmiarem robót oraz zbiorczym zestawieniem kosztów dla zadania inwestycyjnego pn. „Adaptacja budynku w Ł. przy ul. (...) dla Prokuratury Rejonowej w Ł.”.

Szczegółowo zakres dzieła do wykonania określał § 3 ust. 1 umowy.

Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25.04.2008r. w sprawie II CSK 613/07 rozstrzygając wątpliwości dotyczące charakteru prawnego umów o prace projektowe - do tych umów mają zastosowanie per analogiam przepisy o umowie o dzieło.

Niewątpliwym jest zatem, iż dochodzone pozwem roszczenie jest roszczeniem „wynikającym z umowy o dzieło”. Powód dochodzi wynagrodzenia za wykonanie – jego zdaniem dodatkowych, nie objętych zakresem łączącej strony umowy, prac projektowych i zwrotu poniesionych z tym związanych kosztów wraz z odsetkami.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia dotyczącego roszczeń o zapłatę wynagrodzenia z tytułu wykonania prac polegających na analizie oświetlenia, analizie zastosowania agregatu prądotwórczego, wyjaśnień dotyczących instalacji odgromowej oraz przygotowania mapy oraz projektu niezależnego zasilania mediami.

Wobec uznania, że do roszczeń powoda znajdują zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego dotyczące umowy o dzieło, tj. art. 627 i nast. k.c. konsekwentnie przyjąć także należy, że w niniejszej sprawie zastosowanie ma także art. 646 k.c. zgodnie z którym roszczenia wynikające z umowy o dzieło przedawniają się z upływem lat dwóch od dnia oddania dzieła, a jeżeli dzieło nie zostało oddane – od dnia, w którym zgodnie z treścią umowy, miało być oddane. Przepis ten, będąc samodzielną podstawą przedawnienia wszystkich roszczeń z tytułu umowy o dzieło – odrębnie określa początek biegu przedawnienia i wiąże go z oddaniem dzieła bądź też z dniem, w którym zgodnie z treścią umowy dzieło miało być oddane. Jest zatem przepisem szczególnym w stosunku do art. 120 k.c. /zob. wyrok SN z 6.02.2008r., II CSK 421/07/.

Skoro art. 646 k.c. wiąże początek biegu przedawnienia z oddaniem dzieła, a oddanie dzieła jest zachowaniem się przyjmującego zamówienie zależnym od jego woli oznacza to, że uzależnienie początku biegu terminu przedawnienia z takim właśnie zdarzeniem zostało przesądzone przez ustawodawcę /zob. wyrok SN z dnia 07.10.2010r. IV CSK 173/10/.

Jak wynika z ustaleń Sądu, łącząca strony umowa nie przewidywała płatności częściowych ani odbioru części przedmiotu umowy. Strony umówiły się na wykonanie i odbiór całego przedmiotu umowy. Stosownie do postanowień umowy, wykonawca miał otrzymać wynagrodzenie za wykonanie całości dokumentacji projektowo- kosztorysowej, a nie za jej poszczególne części. Osobno było liczone jedynie wynagrodzenie za nadzór autorski. Szczególny charakter regulacji przedawnienia dotyczy „wszystkich roszczeń wynikających z umowy o dzieło”. Dochodzone zaś pozwem roszczenie jest takim właśnie roszczeniem „wynikającym z umowy o dzieło”. Powód dochodzi bowiem wynagrodzenia za wykonanie prac projektowych i zwrotu poniesionych z tym związanych kosztów.

Zgodnie z umową powód powinien wykonać dzieło do 22 października 2012r. Roszczenie strony powodowej jako całość - zgodnie z art. 646 k.c. - przedawniłoby się dopiero z upływem dwóch lat od tej daty. Do tego jednak nie doszło, gdyż pozew został złożony w dniu 5 grudnia 2013 roku.

W tej sytuacji niewątpliwym jest, że powodowi należy się wynagrodzenie za wykonanie dodatkowych - koniecznych i celowych - prac, nie objętych łączącą strony umową i ustalonym w niej wynagrodzeniem. Jak wynika z opinii biegłego do prac takich należy zaliczyć: zmiany projektowe w dokumentacji związane z usunięciem „kołowrotka” o wartości - netto 500 zł; analizę porównawczą oświetlenia świetlówkowego i halogenowego o wartości - netto 600 zł; wyjaśnienia w zakresie projektu instalacji odgromowej o wartości - netto 1.000 zł, prace projektowe związane z nadbudową budynku spowodowane niejasnością ustaleń treści SIWZ i zmianą nazwy zadania inwestycyjnego o wartości netto 30.381 zł. Powód zasadnie poniósł koszty wykonania prac dodatkowych.

Pozostałe prace projektowe wskazane przez powoda w pozwie tj. projekt instalacji sygnalizacji włamania i napadu, projekt instalacji zabezpieczenia obiektu przed włamaniem i kradzieżą, opracowanie II wariantu w/w instalacji, analiza zastosowania agregatu prądotwórczego, projekt monitoringu zewnętrznego oraz projekt sieci wodno - kanalizacyjnej, zgodnie z opinią biegłego, nie stanowiły dodatkowych prac projektowych i były objęte Umową Nr (...) z dnia 18 czerwca 2010 r. i ustalonym w niej wynagrodzeniem.

Łączna wartość netto prac dodatkowych wykonanych przez powoda to 32.481 zł netto, tj. 39.951,63 zł brutto i kwota taka podlega zasądzeniu na rzecz powoda wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu tj. od dnia 18 kwietnia 2014r. O odsetkach ustawowych Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 481 k.c. . Jako pismo wzywające pozwanego do zapłaty Sąd potraktował pozew, gdyż w aktach brak jest dowodu na wcześniejsze wzywanie do zapłaty.

W pozostałej części powództwo podlega oddaleniu jako bezzasadne.

Strona powodowa wygrała zatem proces w 30 %.

Na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c. Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.129,80 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Łącznie koszty procesu wyniosły 8.234 zł /w tym 4.634 zł po stronie powodowej /opłata od pozwu 1.000 zł, koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą od pełnomocnictw - 3.634 zł oraz 3.600 zł po stronie pozwanej /koszty zastępstwa procesowego pozwanego/.

Mając na uwadze zakres, w jakim pozwany wygrał proces /70 %/, powinien uiścić tytułem kosztów procesu kwotę 2.470,20 zł. W tej sytuacji zasądzeniu na ich rzecz od powoda z tytułu zwrotu kosztów procesu podlega kwota 1.129,80 zł stanowiąca różnicę między kosztami poniesionymi /3.600 zł/ a kosztami należnymi z uwagi na wynik sprawy /2.470,20/

z/ odpisy wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.